

og som vistnok ogsaa vil kunne arbejdes sammen med dette Lovforslag, da de i Virkeligheden staa i meget nær Forbindelse med hinanden. Man havde nogle Betænklichkeiten ved Havelovforslaget i Fjor, og navnlig mente man, at det kunde paa-byrde Kommunen en Del Risiko og derigennem større Byrder. Jeg tror dog alligevel, at de Betænklichkeiten, der da vare til Stede, ikke havde saa megen Betydning, som det, at mange Jordbejdere omkring i Byerne vare bange for Ekspropriation og nødig vilde afstaa de Jorder, som der kunde være Tale om at anvende dertil. Men hvis man her kunde gøre det saaledes, at Kommunen efter at have overtaget Præstegaardsjorden kunde mageskifte med Jorder og mindre Ejendomme i de forskellige Byer i Sognet, saa vilde man for en væsentlig Del have overvundet de Betænklichkeiten, der ere fremkomne. Jeg kan heller ikke se, at der skulde være nogen Betænklichkeit for Kommunen ved at overtage Præstegaardsjorderne under de Betingelser, som Lovforslaget fremsætter, idet der jo slet ikke skal udredes Penge, og man maa jo gaa ud fra, at de vistnok let ville kunne saa den Sum ind i Lejefgift, eller Forpattingsafgift eller ogsaa ved Salg, som skal udredes til Præstefaldet. De Indvendinger, der kunne gøres mod, at Kommunen overtager Præstegaardsjorderne, tror jeg altsaa ikke, at man behøver at lægge særlig Vægt paa, og jeg maa i hvert Fald gøre opmærksom paa, at Kommunerne jo stilles ganske frit med Hensyn til, om de ville overtage disse Præstegaardsjorder efter Taksation eller ikke. Snarere vilde Jaren være, om man vilde lade dem gaa ud af Hænderne paa sig, naar der fra enkelte Sider maatte rejses Betænklichkeiten mod at overtage dem og derved komme til at miste de Fordele, som en saadan Foranstaltning vilde kunne have saa vel for Kommunen i dens Helhed som for Kommunens forskellige Behoere navnlig under Hensyn til den Arbejdskraft, som derved bestandig vilde kunne holdes tilbage i Kommunen til Fremme af Driften af de forskellige Ejendomme og Erhverv, som ere i Kommunen. — I § 3 har man søgt at stille Betingelserne for Salget saaledes, at det kan muliggøres. Naar Kommunen overtager Ejendommen, skal der ingen Udbetaling gives, men Kommunen staa jo som Garanti over for Kaldet for Købesummen, og der skal svares 4 pCt. aarlig Rente; det tør man vel nok gaa ud fra, at Kommunen kan gaa ind paa. Og sælges Ejendommene til private, købe

f. Eks. Husmænd disse forskellige Lodder, har man sat Udbetalingen til en Fjerdedpart af Købesummen, det maa da anses for at være temmelig liberale Betingelser. — I § 4 er der taget Bestemmelser om, hvorledes Afhændelsen skal foregaa, og man har der foreslaet en Kommission, der sammensættes af et Medlem valgt af Amtsrådet, et af Sognerådet eller Byrådet og et valgt af Kirke- og Undervisningsministeren. Det kan jo være, at man mener, at denne Kommission er snæver nok, at man kunde ønske den sammensat paa en anden Maade, men der vil jo ogsaa, hvis et saadant Ønske skulde komme stærkt frem, kunne gøres Forandringer, mulig kunde man ønske en Overkommission, og Forslagsstillerne ere jo selvfølgelig meget beredte til at modtage Ændringer, der kunne gaa i Retning af at muliggøre Lovforslagets Gennemførelse, føre det ind i en saadan Skikkelse, at det støder paa de mindst mulige Hindringer.

Der har siden Lovforslagets Fremkomst offentlig været fremsat forskellige Tanker om dette Lovforslag, og man har da ogsaa navnlig ment, at det slet ikke behøvedes, at Præstegaardsjorderne bleve afhændede hverken til Kommunen eller til private, men at de kunde overdrages Kommunen til en Slags Bestyrelse, og udstiftes efter Kommunens Forgodtbefindende i større eller mindre Lodder. Der kunde maaste ligge noget til Grund for en saadan Tante; men i Fald det skulde gennemføres, maatte det selvfølgelig ske paa den Maade, at Kommunerne da maatte saa Ret til at sælge Præstegaardsjorderne, mod at der indløbtes Jorder omkring i de forskellige Byer, saa at det blev som et Slags Mageskifte, enten mageskifte Jorderne med Ejendomme i de forskellige Byer, eller indkøbe Ejendomme i de forskellige Byer, saa at Lodderne kunde blive fordelt omkring i Kommunerne. Der kunde vist ikke være noget i Vejen for at gaa med paa en saadan Tankegang, dersom den lod sig gennemføre. Det er ogsaa muligt, at der kan under Sagens videre Forhandling vise sig, opstaarne sig forskellige Hindringer for Gennemførelsen af dette Lovforslag; men det turde være, at Spørgsmaalet har saa stor og overvejende Betydning ikke alene i socialøkonomisk, men vistnok ogsaa i agronomisk Henseende, at det fortjener en større Overvejelse, mere indgaaende Underjøgelse baade fra Regeringens og Rigsdagens Side, og i hvert Fald tror jeg, det har en saadan Betydning, at jeg paa min Medforslagsstillers og mine egne Vegne nok tør anbefale det til Tingets Velvilje.